

مترابن شوبند از فرائد چندین ماده و مباحثات
 زبانه فرار بر مراجعه ثانوی وقت نظر برای روز شنبه شد
سیدالحکما - لایحه از باب انتخاب وکلای
 ایلات از کمیسیون انتخابات نوشته شده بود و
 يك دفعه هم قرائت شده است خوب است مقرر
 شود آنها هم قرائت شده تمام شود.

نایب رئیس - تصویب این مطلب باعضای
 کمیسیون رئیسه است و این کاغذیست که از وزارت
 جنگ رسیده در جواب کاغذ مجلس که در باب گرفتاری
 قائلین فریدون و مجازات آنها نوشته شده قرائت
 میشود و جوابش را باید مجلس معین کند (در
 این موقع کاغذ وزیر جنگ قرائت شد مشر
 بود بر اینکه از طرف مجلس مقدس شورای -
 ملی رتبه که در باب دستگیری و مجازات
 قائلین فریدون مرفوع شده بود در این باب
 اقدامات مجدده شده و هر روز که صلاح باشد
 حاضر شده توضیحات خود را بدهم)

وکیل التجار - اینجا يك امر مهمی اشتباه
 شد و آن این است که هر وقت از دستگیری و مجازات
 اشرار گفتگو می شود مسئله قائلین فریدون را پیش
 میکشند و حال آنکه مسئله قتل فریدون هم یکی از
 کارهای اشرار است که در میدان توپخانه شخص بی گناهی
 را قتل قطعه کردند و طوری اسباب فراهم آورده
 بودند که نزدیک بود مملکت از دست برود منتهی توجه
 حضرت حجه مجید الله فرجه متوجه بود و خدا نخواست
 که آنها بمقتضی خود نائل شوند و رسوا شدند این قتل
 فریدون هم مصادف با این وقایع شد حال باید آنچه
 حکم شرع است درباره آنها جاری شود و اینها از
 جزء مفسدين فی الارض و معاربین هستند و باید حتماً
 مجازات شوند.

نایب رئیس - این مطلب باشد برای روز
 شنبه که می باید توضیح بدهند مذاکره شود

آقای سیدحسین - ما آن روزی که گفتیم روز را
 اخطار شود برای این بود که اشرار دستگیر شده
 را مجازات دهند و بعد در مجلس حاضر شده توضیحات
 خود را بدهند تازه وزیر جنگ نوشته است هر وقت
 صلاح بدانید حاضر شده و توضیحات بدهم و این
 معلوم نیست از روی چه ترتیب است

بحر العلوم - بموجب نظامنامه دوفراز
 وکلای گیلان بانی مانده بود اکنون بموجب نظامنامه
 انتخابات اهالی گیلان جناب آقای میرزا محمد علیخان
 و فلاح المالی را که از اشخاص با دانش آن مملکت
 هستند انتخاب کرده اند و اعتبار نامه ایشان هم
 در کمیسیون اعتبارنامه و انتخابات با کمال دقت
 ملاحظه شده صحیح است و اکنون بمأموریت خود حاضر
 شده اند

سیدالحکما - بلی در کمیسیون انتخابات
 اعتبارنامه جناب آقای میرزا محمد علی خان مشهور بطایفه
 و جناب فلاح المالی با کمال دقت ملاحظه شد
 در حضور نایب الحکومه گیلان و نظار شش گانه در
 روز جمعه بموجب نظامنامه انتخاب شده اند و در کمال
 صحت است (در این موقع نایب رئیس و سایر وکلا
 تبریک گفتند)

جهاطیابی - اینکه قرار شد روز شنبه
 وزیر جنگ حاضر شود و در خصوص دستگیری و
 مجازات توضیح بدهند روز شنبه که هست و هفتم

است و نوشته هم که آغرمه است و وارد بهام مجرم
 خواهیم شد در اینصورت از مجازات باید صرف نظر
 کرد
آقای شیخ حسین - حدود الهی را در مجرم هم
 میشود جاری کرد
 (مجلس ختم شد)

**مذاکرات روز شنبه ۲۷ شهریور ذی حجه
 دوازدهم شهریور ملی**

میرزا مهر قاضی قلیخان - این لایحه اینست
 که از وزارت امور خارجه رسیده در باب رفتن يك
 نفر نماینده با يك نفر معاون از طرف دولت علیه
 ایران بکنفرانس اتحادیه تلگرافی بین الملل که در
 پایتخت دولت یرتقال منعقد خواهد شد (دراپورت
 مزبور قرائت شد مشر بود بر لزوم فرستادن يك
 نفر نماینده با يك نفر معاون بکنفرانس اتحاد
 تلگرافی که در ۲۰ آوریل ماه مسیحی ۱۹۰۹
 در پایتخت یرتقال که اقل مغارج دوفراز مزبور از
 بابت ایاب وذهاب و توقف در آنجا بکهار رسیده
 تومان لازم است)

میرزا محمود - بنده عرض میکنم که وظیفه
 وکلا اینست که کمال اطمینان را بکابینه وزراء
 داشته باشند خصوصاً بجناب مشیرالدوله در صورتیکه
 ایشان تجویز کرده اند گویا مجلس تصویب کرده
 نردیدی نباشد
 (گفتند خلاف قانون است)

مؤمن الممالک - يك مذاکره دارد که
 بسته با اجازه شاهزاده اسدالله میرزا است

آقای سیدجعفر - باید شرح و فایده این رفتن را
 توضیح بدهید تا مجلس از روی بصیرت رای بدهد

اسدالله میرزا - این کنفرانس هر پنج
 سال به یغجال در يك پایتخت از پایتخت های عالم
 منعقد میشود و دولی که اداره تلگرافی عمده دارند
 بآن کنفرانس نماینده میفرستند در پنجسال قبل در
 لندن منعقد بود و در آنجا نماینده دولت علیه ایران
 مسیو (کرک) انگلیسی بود و این کنفرانس هم منعقد
 میشود از طرف وزارت جلیله خارجه دولت سنیه
 یرتقال از تمام دول که اداره تلگرافی عمده دارند
 دعوت رسمی شده که نماینده خود را بکنفرانس که
 در بیستم آوریل منعقد خواهد شد روانه نمایند این
 مسئله در کمیسیون خارجه مذاکره شد اولاً رفتن
 بکنفرانس تصویب کردند و ثانیاً ایرانی بودن آن
 بکنفر و مغارج آنرا با بکنفر معاون رجوع به
 وزارت امور خارجه نمودند که اقل آنرا معین نموده
 تصویب نماید وزارت امور خارجه اقل مغارج را
 بکهار و سید تومان معین و تصویب کرده و به
 کمیسیون مایه هم رجوع گشته در آنجام تصویب
 شده و عمده فایده و مذاکره در این کنفرانس از باب
 تسهیل محاسبات تلگرافی و تسهیل مغایرات و اطلاع
 یافتن بآلات جدید الاخراج در هر صورت امیدواریم
 که فایده کلی داشته باشد

مستشارالدوله - در اینکه بکنفر باید به
 کنفرانس فرستاد حرفی نیست زیرا که این بکنفر
 اساساً در دهسال قبل قبول شده و اینکه این بخارج هم
 اقل مغارج است حرفی نیست.

پس در حقیقت این مسئله اساساً قبول شده است
 در مجلس اما حالا در رفتن اسدالله میرزا که حرفی
 داشته باشند و خلاف قانون باشد خوبست در کمیسیون

علیه عده این مسئله مطرح شده معلوم شود
آقای سید عبداللّه مجتهد - از برای آن معلنی
 که آن روز در باب مجازات اظهار داشتیم باید مجازات
 در حق اشرار جاری شود و دیگر اینکه این جماعتی که
 از ورایین و ساوجبلاغ آمده اند و ضمناً از اقبال الدوله
 هم شکایت داشته اند حال او که معلوم است ولی از
 مستشار الممالک هم عیبی که گرفته اند اینست که از اضعالی
 که سابق داشته هنوز بهمان حال باقی است و دست از
 حالت های سابقه نود بر نداشته باید يك کاری کرد که
 تا آنها راحت باشند و رتفع نظام ایشان بشود.

سیدالحکماء - این روز مبنی ها چند است
 که داد میزنند و کسی بآنها جواب نمی دهد.

مؤمن الممالک - اجازه دار را نمی شود
 هر روز تغییر داد.

سیدالحکماء - اجازه دار نمی گویم حاکم را
 میگویم که از او نظام میکنند.

صدیق حضرت - خوب است از مجلس رای
 گرفته شود از برای مطلب پیش.

رئیس - اینصطاب که رفتن بکنفر نماینده و
 مبلغی مغارج او باشد تصویب شده حالا باید مذاکره
 کرد که آیا اسدالله میرزا میتواند برود یا نه اگر ایشان
 بروند قبیله والا باید بکنفر دیگر را معین کرد

اسدالله میرزا - بنده در حال مطیع امر
 مجلس هستم تصویب میکنند میروم تصویب نکنند
 نمیروم اما باید کسی را مأمور نمایند که از تمام اوردات
 تلگرافی و حقوق سایر ممالک اطلاع داشته باشند زیرا
 که احتمال دارد در آن کنفرانس از بابت کسر نمودن
 سهمی دولت علیه ایران مذاکره شود و این هم با این
 وضع مایه و مملکت ممانفات دارد و موجب خسارت
 کلی است پس باید بکنفر باشد که از روی معاذیر
 صحیحه این مسئله را نپذیرد.

آقای میرزا مهر قاضی قلی خان - مسئله دیگر
 در باب اداره تقنیش عمل تذکره است که در کمیسیون
 مایه تحقیقات شده این چند ساله اخیر عمل تذکره از
 سابق کسر کرده و در وزارت امور خارجه در اینخصوص
 تحقیقات شده قرار گذاشته اند که اداره تقنیش که سابقاً
 دائر بود و بعد از میان رفت و به بین سبب عمل تذکره
 کسر شد مجدداً در تحت ریاست بکنفر دائر شود که
 عمل تذکره منظم باشد.

وکیل التجار - همه می دانند که عمل تذکره
 در سابق خیلی بی ترتیب بود و دخلش بر خرج کفایت
 نمیکرد لذا از برای این عمل ترتیب در سابق يك اداره
 تقنیش معین کرده بودند که درست رسیدگی نمایند
 ولی آن تقنیش منحصر بتذکره داخله بود راجع به
 خارجه نبود و با این قدری تفاوت عمل پیدا کرده ولی
 این اداره تقنیش که حالا تشکیل میشود سیار است و
 راجع بخارجه هم هست چنانچه در پیش عرض کردم که
 در خارجه از تجار تذکره اقامت میکنند و وزیر امور
 خارجه هم این مطلب را در بعضی از جاهات تصدیق داشت و
 امروز هم از یاد گوید بنده نوشته اند که از تجار تذکره
 اقامت میکنند پس این اداره تقنیش امروز خیلی لازم
 است و خیلی بر عایدی تذکره خواهد افزود (در این موقع
 شرحی را که میرزا احمد خان در باب عمل تقنیش
 بوزارت امور خارجه نوشته بود قرائت شد پس از
 فی الجمله قرائت از آن.)

مستشارالدوله - اگر بنا باشد این گونه
 سکاغذ ها و لواحق در مجلس خوانده شود اوقات

مجلس ضایع خواهد شد این لایحه را بوزارت امور خارجه نوشته اند و باید وزیر امور خارجه تصویب خود را در این باب بخیرد و فقط آن تصویب در اینجا قرائت شود و باقی ترتیبات آنهم دراجع بکمیسیون خارجه است در آنجا مذاکره شود .

وثوق الدوله - این شرحی که قرائت شد میرزا احمدخان بوزارت امور خارجه در باب ترتیب اداره تقشیش نوشته و نیز رقمه که در این باب بوزارت امور خارجه اظهار داشته در ذیل آن رقمه وزیر امور خارجه تصویب خود را نوشته تا اینها مقدمه قرائت نشود تصویب وزارت امور خارجه درست مر کوز اذمان نخواهد شد .

مستشار الدوله - تصویب جزئیات این مسئله با دولت است الا اساساً بدیهی است که ما باید یک اداره تقشیش داشته باشیم .

وکیل التجار - برای تشکیل این اداره تقشیش آنکسی که میخواید دو قسم مخارج برای دایر کردن آن معین کرده است که باید یکی از آنها را قبول کرد یک قسم اینست که این اداره سی و پنج هزار تومان مخارج لازم دارد باید مجلس تصویب کند که وزیر مالیه بدهد و هرگاه بگویند که شاید مداخل آن کمتر از این شد قسم دیگر را که پرداختن ثلث پول تذکره از خارجه و تومانی دو قران از داخله باشد قبول میکنند که این اداره را دایر نمایند حالا هر کدام را تصویب می نمایند .
(و در این موقع لایحه که میرزا احمد خان در این خصوص بوزارت امور خارجه نوشته بود قریب بمضمون فوق قرائت شد و نیز تصویب مجلس شورای وزارت امور خارجه و تصویب وزارت مالیه قرائت شد) تصویب وزارت امور خارجه مبنی بر این بود که شق اخیر را پسندیده و قبول کرد ولی وزارت مالیه بلاخطه زیادتی عایدات و ندادن مواجب را اولی دانست و تردید آشنخ اخیر را بلاخطه نقص مالیه قلابدون مصلحت ندیدند .

حاجی معین التجار - بنده عقیده ام این است که دولت باید یک اداره تقشیش داشته باشد چه تذکره چه گمرک چه مالیه و باید آن اداره اجزاء صحیحه داشته باشد که در همه آنها مفتش باشد .

مستشار الدوله - این مسئله در کمیسیون خارجه صحبت شده بنده هم همینطور که جناب حاجی معین التجار گفتند عرض میکنم اداره تقشیش خوب است برای این هر سه اداره یکی باشد و هر جا مأمور میرود در هر سه اینها تقشیش بکند و گمانم این است که از این راه خیلی منفعت عاید دولت شود و ثانیاً این شق اخیر را که وزیر مالیه تصویب کرده است گمانم اینست که این صرفه دولت نباشد زیرا که منافع عمده تذکره از تذکره خارجه است در آنجا هم مفتش ثلث برای خود قرار داده جهت ندارد که این طور باشد

وثوق الدوله - این مسئله در کمیسیون خارجه صحبت شد که هرگاه این مبلغ بیشتر از سی و پنج هزار تومان باشد رد کند

وکیل التجار - اینکه فرمودند ممکن است مفتشین با اداره تذکره و مالیه و گمرک هر سه رسیدگی و تقشیش کنند بنده عرض میکنم که مفتشین سرحدات باید مقیم باشند که تذکره تجار

و واردین و شارجین دو دخول و خسروج بینند و یکدسته هم باید سیار باشند این است که این اداره تقشیش از برای تمام این ترتیبات کافی نیست و مسئله مخارج را هم فوراً باید داد و فوری هم که ممکن نیست پس بخود او واگذار شود که مخارج را بهمان ترتیب که نوشته است از دخل بردارد بهتر است

مستشار الدوله - این مخارج را فوراً نباید داد باید ماه بماه داد و ماه بماه هم باید بمشایش رسیدگی کرد و دخلش را گرفت و اما رسیدن باین کارها همان اجزاء اداره تقشیش خودشان می توانند رسیدگی کنند

آقای سید حسن تقی زاده - اینکه از وزارت مالیه و خارجه نوشته شد و اسمش را تصویب گذاشته اند گویا تصویب نباشد مگر عرض کرده ام که از اول تا کنون یک مسئله اتفاق نیفتاده که عادلانه و از روی قانون باشد مثلاً اینکه نوشته سی و پنج هزار تومان مخارج دارد از کجا معلوم شد و اگر چه سی و پنج هزار تومان می نوشت شاید پس از مشاوره می گفتند برداشتن ثلث بهتر است پس باید شخصی که یک نفعی را برای دولت اعلان میکند در وزارت خانه مشاوره شود که اولاً آیا این کار لازم است یا نه و مخارجش را جزء جزء معین کنند و صورت بنویسند پس از آن بمجلس اعلان کنند که اینکار بطلان دلیل لازم است و مخارجش مطابق صورت فلان قدر میشود مثلاً آن شخص سی و پنج هزار تومان نوشته ولی دولت تحقیق و تدقیق کرده و سی و دو هزار تومان می شود اگر این طور بود آن وقت ما می دانستیم که وزارت خانه های ما هم از روی ترتیب صحیحی است نه اینکه فوراً به مجلس بفرستند و در مجلس علنی قرائت شود و کمیسیون مالیه هم تصویب نماید .

وثوق الدوله - در صورتیکه سی و پنج هزار تومان داده شود دیگر مقاطعه نیست بملاوه نظامنامه هم برای اینکار نوشته اند و بعضی ترتیبات را هم در آن نوشته که در هر سرحدی چند نفر اجازه لازم است و مواجب چقدر لازم است و نظامنامه هم نقداً حاضر است چون وقت مجلس مقتضی نبود قرائت نشد و امروز این اداره تقشیش خیلی خیلی لازم است و سابق هم این اداره دایر بوده ولی بملاحظاتی جزء اداره گمرک شد و مخارج آنرا پانزده هزار تومان قرار دادند این است که بی ترتیب است باین جهت لازم بود که امروز این مسئله مذاکره شود حالا اختیار با مجلس است که هر طور مقتضی باشد تصویب کنند

صدیق حضرت - در وزارت مالیه یک اداره تقشیش مختصری دایر است که رئیسش هم مستشار السلطان است خوبست مجلس اقدام کرده همین اداره را توسعه بدهد همانطور که مستشار الدوله گفتند هر سه اداره رسیدگی و تقشیش کند و اینکه اداره تقشیش را جزو گمرک کردند چندان بدکاری نکردند بواسطه اینکه آنها هم مفتش قاچاق دارند اگر کسی وارد شود ملتمت میشود بملاوه مال التجاره را هم تقشیش میکنند بهر حال باید این اداره را مرتب و منظم کرد خیلی لازم است

آقای شیخ حسین - امروز بهتر این است که بهمان میرزا احمد خان یا غیر او واگذار کنند و

مخارجش را همانطور که گفتند اگر زیاد بود تومانی فلانقدر در دارند معین کنند که بواسطه دخل خودش جدا نماید و دخل این اداره را ترقی دهد زیرا که ما امروز آدم درست نداریم و ادارات هم نظم و ترتیب قانونی ندارند که پول بدهیم و کار بخواهیم .

آقای سید حسن تقی زاده - این تصویبی که وزارت خارجه و وزارت مالیه نوشته اند تصویب نیست معلوم است که ما مجلس وزرا هم نداریم بواسطه اینکه وزیر مالیه میگوید شق اول خوب است و وزیر خارجه میگوید شق ثانی خوب است خوب بود اول وزراء می نشستند و مشاوره میکردند و بعد از تصویب به مجلس می فرستادند این وقت اگر صلاح بود مجلس تصویب میکرد و الا رد میکرد قانون تمام دنیا اینطور است .

صدیق حضرت - خوبست برای این مسئله تقشیش تذکره را از شخصی که بصیرت دارند کمیسیون منقدد شود و گفتگو کرده تمام نمایند اولاً اداره تذکره را مرتب و منظم نمایند بعد از آن تقشیش بگذارند و **وکیل الرعایا** - ما اداره تقشیش در گمرک داشتیم اینکه بیکویم باید این اداره تقشیش باشد جهت این است که آنها بواسطه خود عمل نکرده اند پس عقیده بنده این است که باید یک اداره تقشیش معین شود و این هم کاری نیست که بگوئیم اسامی نشد سال دیگر هر یک روز تأخیر شود مبالغی ضرر دارد منتهی در جزئیاتش باید حرف زد و الا اساساً لازم است .

ممتاز الدوله - عقیده بنده هم همان است که آقای تقی زاده گفتند باید این لایحه برگردد برای وزیر امور خارجه با ادله و براین لایحه بنویسند و بمجلس بفرستند و مجلس هم آن لایحه را بکمیسیون مالیه بدهد و کمیسیون مالیه هم با ادله و براین بمجلس بفرستد بعد در آن مجلس در اینخصوص مذاکره کنند حالا عقیده بنده نباید در این باب مذاکره کرد

وثوق الدوله - صحیح است باید برای وزارت خارجه فرستاد که درست لایحه کرده بفرستند

آقای میرزا مهرتقی قلیخان - این فهرست و لایحه ایست که حساب الممالک از بابت اجاره خانه خوار و حکومت آن اظهار داشته و وزارت مالیه بمجلس فرستاد که تصویب شود این است که قرائت میشود (قرائت شد) مشعر بر اینکه شش ساله خانه خوار را اجاره مینمایم که در هر سال هزار خروار علاوه از مآخذی که اقبال الدوله بدیوان میپرداخت بیردازم بشرط اینکه حکومت آنجا با من باشد و نیز دستفعلی از وزارت مالیه و داخله مرحمت شود که قبل از منقضی شدن مدت اجاره بنده حکومت آنجا بدیگری داده نشود و نیز ایلات آنجا جزء حکومت من باشند که بتوانم طرق و شوارع را منظم و این نگاه داشته و نیز حمل غله بانبار سهل باشد و دیگر اینکه اگر در مدت این شش سال خدای نخواست آفتی روی دهد کمیسیون تشکیل شده پس از تحقیقات لازمه مراعات حال مرا از بابت خسارت وارده بنده است

آقای میرزا محمود - اولاً کمیسیون مالیه در این باب چه رای دارد و ثانیاً گمان میکنم مجلس رای ندهد که حکومت را اجاره بدهند

آقای میرزا مهرتقی قلیخان - من و بیکمیسیون

مالیه نیندمه است که تحقیقات خود را نموده و رای اظهار دارد.

آقا سید حسن تقی زاده - بموجب قانون اساسی چون این مسئله برای تکثیر مالیه است لازم نیست بمجلس پیاید و تصویب شود باید فقط وزیر مالیه تصویب نماید.

آقا شیخ حسین - اینکه آقای تقی زاده در هر موقع ایراد میکنند صحیح است اما وزارت خانه های ما هنوز قوانین شان منظم و مرتب نیست این است که بجهت نانون این کار اتفاق افتاد و این هم برای این است که قوانین آنها را هنوز وضع نکرده ایم و اینکه گفته شد لازم نیست حکومت را اجاره بدهند مگر بنده در مسئله ورامین عرض کرده ام که باید اداره کنند مرا ملاحظه کرد چه ضرر دارد حکومت را باو بدهند که بتواند درست این کار را اداره نماید.

آقا سید حسین - اگر باین ترتیب باشد که هزار غروار علاوه اجاره بدهد و حکومت داشته باشد سال دیگر رعیت تقلم میکنند آنوقت وزیر داخله و حکومت طهران او را معزول میکنند آیا آنوقت اجازه برهم میخورد یا نه پس اینطور نمیشود خدای نغواست اگر مملکت خوار کی شود با آفتی برسد آنوقت رعیت بر بنیامین آید و او هم از اجاره و وامیزند.

آقا میرزا محمود - اگر فردا کاری کرد و از حکومتش شکایتی برود خواهد گفت من اجاره دارم و اگر بخواهند معزولش کنند اجاره امسال از میان خواهد رفت.

آقا میرزا مرتضی قلیخان - همانطور که آقای تقی زاده گفتند راجع شود بمجلس وزرا هر طور که تصویب کردند رفتار کنند.

مرتضی الممالک - اگر کسی از ترتیب خالصه خوار و دهات آن مطلع باشد میدانند که خالصه آنجا بدون حکومت نمیشود.

(مجلس ختم شد)

**مذاکرات روز یکشنبه ۲۸ شهری
نی جبهه الحرام دار الشوری ملی**

خلاصه مذاکرات روز شنبه ۲۷ را آقا میرزا مرتضی قلیخان قرائت کردند.

(شروع بقرائت قانون انطباعات گردید پس از قرائت چندین ماده و تصحیح آن شروع به مذاکرات شد.)

رئیس - فردا که روز دوشنبه و تعطیل است چنانچه مستعضر هستید اداره وزارت جنگ برای قسم یاد کردن در چهار ساعت بفرود مانده در مسجد حاضر خواهند شد البته آقایان هم تشریف می آورند.

آقا سید حسین - اینکه مجلس در یک ساعت و نیم بفرود مانده مشغول میشود نه بجهت اینستکه جناب رئیس حاضر نمیشوند بلکه بموجب نظامنامه داخلی مجلس در چهار ساعت بفرود مانده رئیس در اطلاع خود حاضر و منتظر هستند تا همه کافی از کلاه معترم بجهت مذاکره جمع شود پس خوبست و کلاه معترم زودتر حاضر شوند.

آقا میرزا محمود - عقیده بنده این است

که قسم یاد کردن اداره وزارت جنگ و رؤسای آنها خیلی اهمیت دارد خوبست مقرر شود نامه و کلاهی عظام حضور بهم رسانند.

رئیس - بلی چون اهمیت دارد همگی حضور بهم برسند خیلی خوبست و اینجاهم برای ورود آنها تدارک دیده میشود.

سید الحکما - خوبست روز سه شنبه پس از تمام شدن قانون انطباعات مقرر شود آن لایحه که در باب و کلاهی ایلات نوشته شده و یکدفعه هم در مجلس قرائت کرده اند قرائت شده تمام شود.

وکیل الرعایا - امروز رفتیم وزارت مالیه برای گرفتن و فرستادن کتابچه دستور العمل همدان از قرار تقریر مستوفی گویا باید پنججاه تومان داد و بعضی کتابچه های جزو هم هست که باید بجهت آنها هم چیزی داد از این قرار باید مبلغی زیاد برای کتابچه های آنجا داد آیا این فقره معمول است یا بداد یا خیر؟

رئیس - بلی در سلبق این رسوم کتابچه معمول بود و من خودم در حکومت زنجان و کردستان و غیره میدادم اما حالا اختلاف قانون است که اینگونه پول ها داده شود وقتیکه یکصد تومان باسم رسوم کتابچه از حکومت گرفته شود آنها در مقابل لابد هزار تومان از ما می خواهند گرفت و این وجوهات هم دخلی بمستوفی نداشت هر چه از این محل گرفته میشود به داروغه دفتر که وزیر بقایا باشد میرسد.

آقا سید حسن تقی زاده - بودجه مملکت بعد از چندین ماه زحمات گفتیم که اصلاح شد یعنی تقریباً پانزده کرور دخل و چهارده کرور مخارج معین کردند و گفتند یک کرور هم تقریباً اضافه داریم باشد برای مخارج لازمه اتفاقاً ولی علاوه از این بودجه که خرج می شود وجهی لازم بود بجهت مخارج فوق العاده و دولت دست ننگ بود و نیز مقداری هم از مواجب و حقوق ستمه ماضیه مردم باقی بود و در اسباق تقریباً سیصد و هشتاد هزار تومان اشرافی از خزانه گرفتند که ذخیره باشد برای موانع خیلی سخت و نیز قدری پول از مردم گرفته شد که بارباب حقوق که از بودجه با ارسال باقی بود داده ولی بنده هیچ خبر دار نیستم که این دو فقره پول چه شد اما آنچه که از مردم گرفته شده همین قدر فهمیدم که روز بروز حواله دادند اما آن سیصد و هشتاد هزار تومان پول اشرافی معلوم نیست چه شده و کجا است و متأسفانه این روزها می شنوم که تقریباً شصت هزار تومان از آن پول بیشتر باقی نمانده نمیدانم حواله که داده اند بموجب اطلاع مجلس بوده و بمصرف صحیح رسیده یا اینکه با این فلاکت و تشکستی مملکت یکمرتبه صد هزار تومان صد هزار تومان باین و آن داده اند خوب است یک روزی را مقرر بنادارید که وزیر مالیه بمجلس حاضر شده و صورت حساب این دو فقره وجه را بمجلس بدهد.

رئیس - این را باید مردم از شما و کمیسیون مالیه پرسند و کمیسیون مالیه باید بصورت آنرا ثبت کرده باشد و معلوم باشد نه اینکه شما از مجلس بی رسید.

آقا سید حسن تقی زاده - اولاً بنده از اعضا دائمی کمیسیون مالیه نبودم و ثانیاً بواسطه اتفاق کمیسیون سرحدی تقریباً قریب یک ماه است نتوانسته ام در کمیسیون مالیه حاضر شوم

آقا میرزا مرتضی قلیخان میدانند و این دلیل خیر ندارد.

آقا میرزا مرتضی قلیخان - این بول بقدری همینطور که گفتند بنا بود باشد برای روز تنک و در کمیسیون مالیه هیچ از آن بول مذاکره نشد و کمیسیون هم هیچ تصویب نکرده که یکدینار از این بول خرج شود اما از بول استغراض داخله آنهم با کمال افسوس می بینم که هیچ فایده عاید نداشت چونکه در مجلس رای گرفته شد که این بول بزای قبوض سینه و پوت بیل داده شود که در مجلس مذاکره شد و تا مجلس حرارتی داشت بعضی اشخاص پولی دادند و بعضی هم در عرض قبوضات دادند پس از آنکه بمجلس از آن حرارت افتاد آن کسانی که بول داده اند با کسانی که ندادند مساوی شدند و آن مقداری هم که گرفته شد قرار بود که قبض ها را بفرستند بکمیسیون مالیه و در کمیسیون مالیه پس از تحقیقات تصویب شده آنوقت وزارت مالیه حواله بدهد که تومانی پنجاه را بگیرند حال چند روز است که وزیر مالیه از همان قبوض سینه و پوت بیل حواله میدهد بجای امین الضرب و حاجی امین الضرب هم زد می کنند بواسطه اینکه می گوید دیگر چه بیش من نیست اما در باب اشرافی ها ناهم مکرر عرض میکنم که کمیسیون مالیه هیچ اطلاع ندارد و در هیچ مورد تصویب نکرده است.

رئیس - باید اسمای آن اشخاص که بول داده اند و اشخاصیکه ندادند اند در روزنامه درج شود که یکسان نباشند.

آقا سید سعید - استعفا میشود که يك روزی را معین نمایند برای اینکار که وزیر مالیه حاضر شود تا از او سؤال شود چون از او که سؤال میکنند می گوید بمجلس است و از کلاه سؤال میکنند می گوئیم با کمیسیون مالیه است و کمیسیون مالیه هم میگوید اطلاع ندارم و این ترتیب در اینجا تصویب فقط از بن نشده و سیصد هفتاد هزار تومان بیست هزار تومان راجتباب ناصر الملک بجهت مخارج لازمه از مجلس اجازه گرفته بودند دیگر از حساب این استغراض داخلی و از حساب اشرافها و کلا اطلاعی ندارند و نیز قرار بود که از این پول از پنجاه تومان بیانیین داده شود و حالا می بینیم که از فهرست های هزار تومانی هم داده شده است پس روزی معین شود که وزیر مالیه بیاید تا تمام این حسابها رسیدگی شده در روز نامه درج و منتشر شود تا عموم اطلاع حاصل کنند.

وکیل الرعایا - اینکه آقا میرزا مرتضی قلیخان گفتند مجلس از آن حرارت ساکت شده اینطور نیست و بنیخواهم بگویم که منشأ آن حرارت که بوده ولی عرض میکنم چند وقت است که من مأمور سه نفر میباشم و امشان را حالا نیبرم در صورتیکه وکیل مجلس نباید مأمور باشد با اینکه تمام دارائی این ملت نزد این سه نفر است هر قدر تلف کرده اند که تلف شده و آنچه که حالیه دارند معلومست یکی سه هزار تومان و یکی دوهزار و پانصد تومان یکی دیگر هم هزار تومان باید بدهند با اینکه وکیل مجلس نباید مأمور باشد معذک این مبلغ قلیل را نمی دهند حال ببینید که این نمره مردم چقدر بی مروت و بی انصاف هستند.

رئیس - لایحه از انجمن حقوق رسیده و